

P R O G R A M

För ökat och utvecklat idéburet företagande

Detta utgör ett gemensamt program för idéburet företagande innehållande förslag på politiska förändringar som skulle kunna bidra till idéburet företagandes växande och utveckling.

PROGRAM

För ökat och utvecklat idéburet företagande

Innehåll

Förord	5
Näringspolitik för idéburet företagande	6
Investerings- och utvecklingskapital	6
Forskning och utveckling	9
Resurser för vägledning och rådgivning	9
Regelverk	10
Likvärdiga villkor och synlighet	10
Lagen om ekonomiska föreningar	10
LOU/LOV (Lagen om offentlig upphandling och Lagen om valfrihetssystem)	13
Partnerskap med kommuner och landsting	13
Arbetsmarknadspolitik	14
Arbetsintegrerande sociala företag	14
Praktikplatser/Lönebidragsanställda	17
Matchning till idéburna företag	17
Finansiering av idéburet företagande	18
Samhällsstöd	18
Utveckling och statistik	21
Utveckling	21
Statistik	22

F Ö R O R D

Företagande skapar värde för enskilda individer och oss alla tillsammans. Det är en grundläggande verksamhet för varje väl fungerande samhälle och ett uttryck för människans skapandekraft och strävan efter utveckling.

Företag och företagande förknippas oftast med privata företag, såsom aktiebolag och med vinstutdelning som central drivkraft. Såväl i media som inom politiken förenklar man ofta samhällsbilden till att enbart omfatta den offentliga sektorn och det privata näringslivet. I verkligheten finns ett bredare företagande. Värderna skapas varje dag och året runt av idéburna organisationers företagande.

Till idéburet företagande räknar vi förenings- och stiftelseanknuten affärsverksamhet, enskilda icke-vinstdrivande företag samt kooperativa företag. Det finns sådant som skiljer dessa åt men ändå mer som förenar. Till detta hör ett företagande som bygger på samverkan och som organiseras för att tillgodose medborgares behov och som drivs utan privat vinstutdelning men som återinvesterar överskott och vinster i verksamhetens utveckling. Många idéburna företag byggs för att tjäna människor med särskilda behov och det finns ett betydande ideellt engagemang i många idéburna företag.

Idéburet företagande skapar värden för enskilda och för samhället i stort. Det finns ett allmänt politiskt intresse för idéburet företagande uttryckt i politiska program, i Överenskommelsen inom det sociala området, i politiken för det civila samhället (prop. 2009/10:55) och i uppdrag till olika myndigheter.

Vi vill med denna skrift bidra till synliggörandet av idéburet företagande och visa vad regering och riksdag, departement och myndigheter behöver gå vidare med för att skapa likvärdiga konkurrensförutsättningar mellan offentligt, idéburet och privat företagande. Förslagen tar sikte på näringspolitiska insatser. Dessa har inte i tillräcklig grad uppmärksammats. Vi menar att regeringen under mandatperioden 2010-2014 behöver utveckla sin näringspolitik för idéburet företagande.

Vår avsikt är att med denna skrift inleda ett arbete i syfte att medverka till en sådan politik. Förslagen är dels generella dels inriktade på vård och omsorg.

Vi vill hålla dokumentet levande genom årliga uppföljningar av politiken och genom att inbjuda till seminarier och debatt om idéburet företagande.

NÄRINGSPOLITIK FÖR IDÉBURET FÖRETAGANDE

Vi anser att det finns bristande kunskap hos näringspolitiskt ansvariga på nationell, regional och lokal nivå om förekomsten och möjligheterna med idéburet företagande. Följden av detta är att resurser och initiativ för att stimulera till ett ökat företagande oftast förbiser de idéburna företagen. Vi vill medverka till en samhällsutveckling där företagande i alla dess former är likvärdiga vad gäller offentliga insatser kring entreprenörskap och företagande. Det är viktigt att idéburet företagande görs till en integrerad del av näringspolitiken på nationell, regional och lokal nivå.

INVESTERINGS- OCH UTVECKLINGSKAPITAL

Utveckling och tillväxt av idéburet företagande förutsätter tillgång till investerings- och utvecklingskapital. Banker och andra traditionella finansieringsinstitut har inte fullt ut kunnat tillgodose de idéburna företagens behov. Investerings- och utvecklingskapitalet måste då även kunna komma någon annanstans ifrån om vi vill att sektorn ska växa.

FÖRSLAG

- I syfte att åstadkomma en förändring i förståelsen och kunskapen om de idéburna företagen bör regeringen ta initiativ till en dialog mellan de idéburna företagen och finansinstitutet.
- Regeringen ger samtliga berörda myndigheter i uppdrag att lyfta fram de idéburna företagens företagsformer i sin information och i sitt arbete.
- Regeringen ser över möjligheten att skapa offentliga medel för kapitalförsörjning till idéburet företagande.

FORSKNING OCH UTVECKLING

Inom både forskning och politik används oftast begrepp som företagande, företag och företagare med utgångspunkt från kommersiella privata företag. Vi menar att idéburet företagande måste finnas med i forskning om företagande och entreprenörskap samt i andra utvecklingsprogram för ett ökat företagande. Regeringen har avsatt 22 miljoner kronor årligen under 10 år till grundforskning kring det civila samhället. Det är viktigt att forskning kring idéburet företagande finns med även i dessa forskningsprojekt.

FÖRSLAG

- Regeringen ser till att i direktiven till myndigheter och institutioner, över vilka regeringen har ett inflytande, skrivs in att man i forskning kring företagande och entreprenörskap samt i andra utvecklingsprogram särskilt ska belysa och främja forskning kring idéburet företagande.
- Regeringen tillser att delar av de 22 miljoner i forskningsmedel till det civila samhället riktas till forskning kring idéburet företagande.

RESURSER FÖR VÄGLEDNING OCH RÅDGIVNING

Förståelsen för idéburet företagande och dess möjligheter måste öka i Sverige liksom stöd, rådgivning och utbildning riktat till individer och organisationer som vill etablera, driva och utveckla företag på idégrund.

FÖRSLAG

- Regeringen ser över möjligheten att ytterligare stärka väglednings- och rådgivningsarbetet kring idéburet företagande såväl genom sina egna verksamheter som genom andra aktörer.
- Regeringen avsätter medel för kunskapsspridning kring idéburet företagande under FN:s kooperativa år 2012 i syfte att öka kunskapen och stärka tillväxten av nya idéburna företag.

REGELVERK

LIKVÄRDIGA VILLKOR OCH SYNLIGHET

För de idéburna företagen är det viktigt att regelverken och tillämpningen av dessa fungerar så att likvärdiga villkor skapas mellan de idéburna företagen och kommersiella aktörer men även mellan de idéburna företagen och kommuner/landsting/myndigheter.

FÖRSLAG

- Regeringen tillser att de idéburna företagen ges likvärdiga villkor och förutsättningar som andra företagsformer.

LAGEN OM EKONOMISKA FÖRENINGAR

Aktiebolagslagen reviderades och en ny lag trädde i kraft den 1 januari 2006. Samma behov av översyn har Lagen om ekonomiska föreningar. Regeringen har påbörjat en sådan översyn vilket vi tycker är positivt. Utredaren har i slutet av december överlämnat sin utredning. Viktigt nu är att denna process även framöver sker skyndsamt.

FÖRSLAG

- Regeringen tillser att den nya Lagen om ekonomiska föreningar genomförs skyndsamt.

LOU/LOV (LAGEN OM OFFENTLIG UPPHANDLING OCH LAGEN OM VALFRIHETSSYSTEM)

Tillväxtverket och Konkurrensverket har pekat på att de idéburna företagen missgynnas av LOU och dess tillämpning. Vårt förslag är därför att regeringen gör en översyn av LOU i syfte att skapa neutrala villkor i tillämpning för samtliga aktörer.

De idéburna företagen anser att LOV som sådan är bra och underlättar etablering av nya verksamheter och verksamhetsformer. Vi kan dock konstatera att lagen måste ses i kombination med de ersättningssystem som kommuner och landsting utformar, vilka ofta påverkar de reella förutsättningarna att kunna bedriva verksamhet.

FÖRSLAG

- Regeringen fortlöpande fortsätter med uppföljning av hur LOV/LOU och ersättningssystemen fungerar idag med avseende på mångfald och motverkande av oligopol
- Regeringen tillser att LOV införs i ytterligare verksamhetsområden.

PARTNERSKAP MED KOMMUNER OCH LANDSTING

De idéburna företagen anser att det bör finnas alternativ till LOU och LOV för att kunna skapa den bästa lösningen för såväl medborgare som utförare. Det måste finnas utrymme för att våga prova nya innovativa samarbetsformer.

FÖRSLAG

- Kommuner och landsting tillämpar möjligheten att bilda partnerskap med idéburna företag för att på så sätt öka mångfalden av alternativa utförande.

ARBETSMARKNADSPOLITIK

De idéburna företagen har ett samhällsansvar. Vi utgör en viktig del av samhället och ska därigenom också ta vårt ansvar som samhällsaktör. Detta samhällsansvar kan ta sig uttryck genom att de idéburna företagen aktivt medverkar till att arbetsplatser är öppna för att ta emot praktikanter och lönebidragsanställda. Allt i syfte att skapa en god plats för arbetslösa och sjukskrivna att ta sig tillbaka till ett arbete.

ARBETSINTEGRERANDE SOCIALA FÖRETAG

Arbetsintegrerande sociala företag har funnits i Sverige sedan 20 år och under de senaste åren har denna typ av företag ökat och en flora av former för hur de organiseras och finansieras har utvecklats. Det alla har gemensamt är att de är utmärkta företag för att stödja människor att komma in i arbetslivet och att de har olika svårigheter att få sina företag att gå ihop ekonomiskt.

Med ett tydligare stöd till socialt företagande skulle antalet anställda kunna ökas betydligt. Om regeringen vill hålla fast vid arbetslinjen där alla människor ska kunna få och behålla ett arbete, behövs stöd för att utveckla en arbetsmarknad där det är möjligt att till exempel arbeta några timmar per dag eller i mycket långsam takt.

FÖRSLAG

- En särskild förordning tas fram där det tydligt framgår att arbetsintegrerande sociala företag har särskilda behov av stöd, så att undantag kan göras för statliga stöd till företag med mål för medarbetarnas medbestämmande och egenmakt oavsett företagsform.
- Medlen för trygghetsanställningar utökas betydligt så att alla som kan och vill får en anställning där de kan arbeta 100 % av sin förmåga istället för att ha olika bidrag till sin försörjning.
- Statligt stöd utvecklas för start av nya sociala företag.

PRAKTIKPLATSER / LÖNEBIDRAGSANSTÄLLDA

De idéburna företagen utgör idag en bra arbetsplats för dem som står långt borta från den reguljära arbetsmarknaden. Genom att arbetsuppgifterna lätt kan anpassas efter varje persons behov fungerar de idéburna företagen som en bra introduktionsplats tillbaka till arbetslivet. Samtidigt bidrar dessa personers insatser till att många idéburna företag kan upprätthålla verksamheten med förhållandevis små resurser.

FÖRSLAG

- Regeringen tillser att de speciella subventionerade anställningarna har en långsiktighet i sin utformning så att de gynnar individens utveckling och indirekt även gör att de idéburna företagen kan utvecklas och vara en god arbetsplats.

MATCHNING TILL IDÉBURNA FÖRETAG

För att såväl individerna som de berörda idéburna företagen ska få bästa möjliga utbyte av anställningarna är det av stor vikt att rätt personer matchas med rätt idéburna företag. En förutsättning för det är att Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har god kunskap om de idéburna företagen och dess verksamhet.

FÖRSLAG

- Regeringen säkerställer att Arbetsförmedling och Försäkringskassa har god kunskap om de idéburna företagen samt goda kontaktytor med dessa företag.

FINANSIERING AV IDÉBURET FÖRETAGANDE

SAMHÄLLSSTÖD

Det behövs en helhetssyn på hur samhällsstöd, bidrag och andra ekonomiska förutsättningar ska vara utformade så att idéburna företag långsiktigt och hållbart ska kunna finansiera sin verksamhet.

Det måste också skapas bättre kontinuitet och klarare regler för finansiering av främjande organisationer (exempelvis Coompanion, Famna och Skoopi) då de är bra motorer i utvecklingen av idéburet företagande.

FÖRSLAG

- Regeringen bör tillsätta en utredning som ser till helheten i ett långsiktigt och hållbart verksamhetsstöd riktat till idéburna företag.
- Regeringen i allt den gör har en helhetssyn kring de idéburna företagens förutsättningar.

UTVECKLING OCH STATISTIK

UTVECKLING

Inom vård och omsorg ökar andelen omsorg bedriven genom idéburet företagande. De utvecklingsmedel som regeringen anslår för kvalitets- och förbättringsarbete fördelas vanligen inom ramen för bredare överenskommelser mellan regeringskansliet och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, (Dagmaröverenskommelser) eller via särskilda anslag från vilka kommuner och landsting, men endast undantagsvis idéburna företag, kan söka, oavsett om medlen finns på departement eller hos Socialstyrelsen. För idéburna företag gäller att man nästan undantagslöst hänvisas till att söka via eller i samverkan med kommuner och landsting. Mot bakgrund av både den eftersträvade och den faktiska utvecklingen av idéburet företagande inom hälso- och sjukvård och sociala tjänster, behöver tillgänglighet, fördelning, villkor och beviljande av utvecklingsmedel utformas med hänsyn till att även idéburna företag skall kunna omfattas av dessa. Idéburna utförare har genom sin inriktning, värdegrund och närhet till brukare och patienter särskilda förutsättningar att kunna medverka i utvecklingen av svensk hälso- och sjukvård och socialtjänst. Vi vill skapa en kultur av ständiga förbättringar och kvalitetsutveckling som utgår från ett nära samspel mellan mottagare och utförare.

FÖRSLAG

- Regeringen bör utforma villkor och tillgänglighet gällande offentliga utvecklingsmedel att även omfatta idéburna företag.
- Regeringen bör se till att främja samarbete och samverkan på kvalitetsområdet mellan offentliga och idéburna utförare.
- Regeringen bör utveckla målen för den nationella strategin för kvalitetsutveckling inom vård och omsorg så att den även omfattar en kultur av ständiga förbättringar.
- Regeringen bör ge idéburet företagande medel att utveckla mått och indikatorer som återspeglar brukarens upplevda kvalitet samt hur dessa kan användas för att förbättra insatsernas resultat.

S T A T I S T I K

Det har tidigare funnits brist på tillförlitlig och fullständig statistik kring idéburet företagande. Statistiska centralbyrån (SCB) har i prop. 2009/10:55 "En politik för det civila samhället" fått regeringens uppdrag att arbeta fram en sådan statistik. I det arbetet finns det en tillsatt arbetsgrupp och en referensgrupp. Dock definieras detta arbete som ett projekt och tveksamheter finns kring om detta statistikinsamlande kommer att permanentas.

F Ö R S L A G

- Regeringen beslutar att den statistikinsamling som nu framarbetas blir en permanent del av SCB:s ordinarie statistikinsamling.

www.skoopi.coop
www.kfo.se
www.famna.org
www.coompanion.se
 Besöksadress: Klara Södra Kyrkogata 1, 103 26 Stockholm